

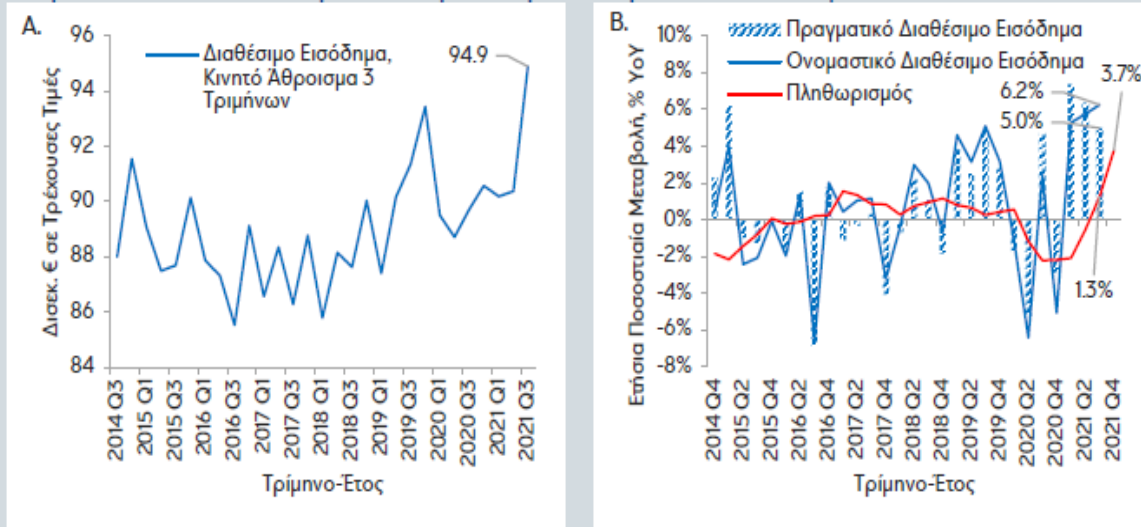
7 ΗΜΕΡΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

2 Φεβρουαρίου 2022, Τεύχος 405

Αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών στο 9μηνο Ιαν-Σεπ 2021, καταλυτικός ο ρόλος των επιδοτήσεων

Στο 9μηνο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2021, το διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών στην Ελλάδα διαμορφώθηκε στα €94,9 δισεκ. σε τρέχουσες τιμές (βλέπε Σχήμα 1Α), ενισχυμένο κατά €5,2 δισεκ. ή 5,8% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο το 2020 και κατά €3,5 δισεκ. ή 3,9% σε σχέση με το αντίστοιχο 9μηνο το 2019. Συνεπώς, σε όρους διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών, οι απώλειες της πανδημίας σε αθροιστικό επίπεδο υπερκαλύφθηκαν. Την τρέχουσα περίοδο, ο βασικός παράγοντας που επιδρά αρνητικά στο διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών στην Ελλάδα, όπως και στις περισσότερες χώρες της Ευρωζώνης, είναι οι πληθωριστικές πιέσεις. Όπως παρουσιάζεται στο Σχήμα 1Β, η απότομη άνοδος του πληθωρισμού αναμένεται να επιβραδύνει τον ρυθμό ανόδου του πραγματικού διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών. Αυτό εκτιμάται να αποτυπωθεί αρχικά στα στοιχεία του 4^{ου} τριμήνου 2021 και να εξομαλυνθεί στη συνέχεια προς το τέλος του 1^{ου} εξαμήνου 2022.

Σχήμα 1: Ελλάδα – Διαθέσιμο Εισόδημα Θεσμικού Τομέα των Νοικοκυριών

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurobank Research

Σημείωση: ο ρυθμός μεταβολής του πραγματικού διαθέσιμου εισοδήματος έχει υπολογιστεί ως η διαφορά ανάμεσα στον ρυθμό μεταβολής του ονομαστικού διαθέσιμου εισοδήματος και του πληθωρισμού βάσει του ΕνΔΤΚ.

Συγγραφείς

Δρ. Στυλιανός Γ. Γώγος
Ερευνητής Οικονομολόγος
sgogos@eurobank.gr

Ποια ήταν η συνεισφορά, στο προαναφερθέν αποτέλεσμα, των συνιστωσών που διαμορφώνουν το διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών; Τα εν λόγω στοιχεία παρατίθενται στον Πίνακα 1 (πηγή: τριμηνιαίο εθνικό λογαριασμό θεσμικών τομέων, ΕΛΣΤΑΤ).¹ Το γενικό συμπέρασμα που εξάγεται είναι ότι η στήριξη των ιδιοκτητών προσωπικών επιχειρήσεων μέσω επιδοτήσεων, η αύξηση των κοινωνικών παροχών (εκτός των κοινωνικών παροχών σε είδος) και η μείωση των τρεχουσών φόρων (εισοδήματος και πλούτου) και των κοινωνικών εισφορών, εξηγούν σε μεγάλο βαθμό την αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών στην Ελλάδα ανάμεσα στο 9μηνο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2021 και στο 9μηνο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2019, δηλαδή προτού ξεσπάσει η υγειονομική κρίση. Ωστόσο, οι προαναφερθέντες παράγοντες αποτελούν αύξηση δαπανών και μείωση εσόδων για τη γενική κυβέρνηση, με το δημοσιονομικό ισοζύγιο να ανέρχεται σε έλλειμμα €11,5 δισεκ. (8,4% του ΑΕΠ) την περίοδο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2021 από πλεόνασμα €0,3 δισεκ. (0,2% του ΑΕΠ) την αντίστοιχη περίοδο το 2019.

Πίνακας 1: Ελλάδα – Διαθέσιμο Εισόδημα και Συνιστώσες, Θεσμικός Τομέας Νοικοκυριών

	Ιαν-Σεπ			Μεταβολές	
	19	20	21	21 vs 20	21 vs 19
(+) Διαθέσιμο Εισόδημα					
(-) Διαθέσιμο Εισόδημα					
	<i>Δισεκ. € σε Τρέχουσες Τιμές</i>				
A. Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία*	48,9	42,6	46,8	4,2	-2,1
B. Εισόδημα Εξαρτημένης Εργασίας (πληρωμή)**	8,5	8,0	8,0	0,1	-0,5
Γ. Φόροι στην Παραγωγή και τις Εισαγωγές	1,7	0,8	1,3	0,5	-0,5
Δ. Επιδοτήσεις	1,7	4,4	5,8	1,5	4,1
1. Ακαθ. Λειτουργ. Πλεονασμ. / Μικτ. Εισοδ. = A - B - Γ + Δ	40,4	38,2	43,3	5,1	2,9
2. Εισόδημα Εξαρτημένης Εργασίας (είσπραξη)***	48,7	47,5	47,4	-0,1	-1,4
3. Εισόδημα Περιουσίας (είσπραξη)	6,8	6,6	7,0	0,5	0,2
4. Εισόδημα Περιουσίας (πληρωμή)	0,8	0,7	0,7	0,0	-0,1
5. Ισοζύγιο Πρωτογενών Εισοδημάτων = 1 + 2 + 3 - 4	95,2	91,6	97,0	5,5	1,9
6. Κοιν. Παροχές Εκτός από τις Κοιν. Μεταβ. σε Είδος	26,4	25,8	26,8	1,0	0,4
7. Λοιπές Τρέχουσες Μεταβιβάσεις (είσπραξη)	2,1	2,2	1,9	-0,2	-0,2
8. Τρέχοντες Φόροι Εισοδήματος και Πλούτου	9,8	8,2	9,0	0,8	-0,8
9. Κοινωνικές Εισφορές	20,2	19,3	19,8	0,5	-0,5
10. Λοιπές Τρέχουσες Μεταβιβάσεις (πληρωμή)	2,3	2,3	2,1	-0,1	-0,1
11. Ακαθάριστο Διαθέσιμο Εισόδημα = 5 + 6 + 7 - 8 - 9 - 10	91,3	89,7	94,9	5,2	3,5

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurobank Research

Σημείωση: *είναι η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία που παράγεται από τις προσωπικές επιχειρήσεις. Επιπρόσθετα, περιλαμβάνει τις υπηρεσίες στέγασης που προσφέρουν τα νοικοκυριά ως ιδιοκτήτες κατοικιών (στους ίδιους ή σε τρίτους) **είναι οι αμοιβές εξαρτημένης εργασίας που πληρώνουν οι προσωπικές επιχειρήσεις στους εργαζομένους τους. ***είναι το σύνολο των αμοιβών εξαρτημένης εργασίας που λαμβάνουν τα νοικοκυριά.

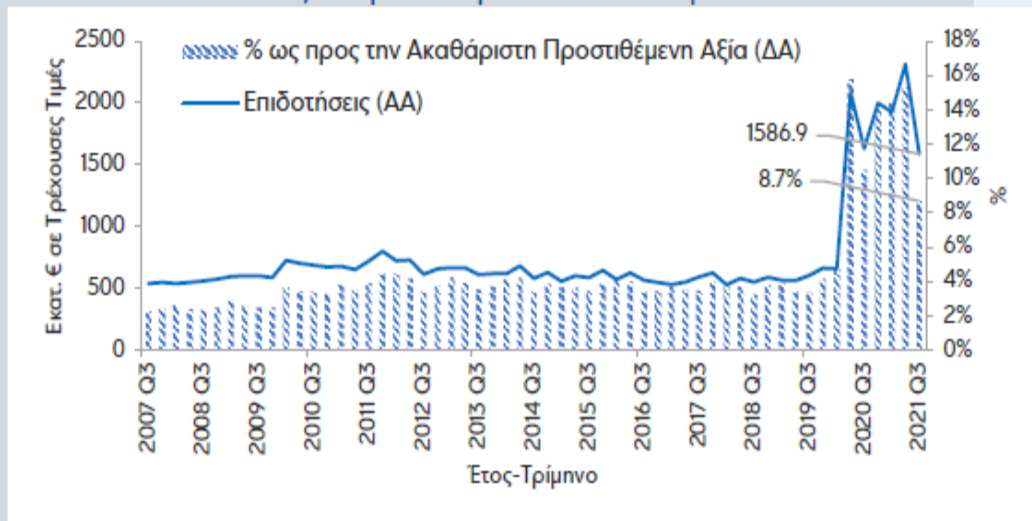
¹ Για τους εθνικούς λογαριασμούς που αφορούν τον θεσμικό τομέα των νοικοκυριών βλέπε (σελ. 169-196): <https://www.oecd.org/sdd/understanding-national-accounts-9789264214637-en.htm>

Το 2022, έτος κατά το οποίο αναμένεται να ξεκινήσει η δημοσιονομική προσαρμογή της ελληνικής οικονομίας με στόχο το πρωτογενές δημοσιονομικό αποτέλεσμα να διαμορφωθεί ξανά σε πλεόνασμα το 2023, η περαιτέρω άνοδος του πραγματικού διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών, σε ένα περιβάλλον υψηλών πληθωριστικών πιέσεων το 1^ο εξάμηνο 2022, συνδέεται:

1^{ον} με την πορεία των κερδών των προσωπικών επιχειρήσεων (λειτουργικό πλεόνασμα / μικτό εισόδημα). Οι επιδοτήσεις δεν δύναται να παραμείνουν στα τρέχοντα πολύ υψηλά επίπεδα (βλέπε Σχήμα 2). Ως εκ τούτου, η ενίσχυση των κερδών θα πρέπει να βασίζεται στη διεύρυνση του προϊόντος που παράγουν οι εν λόγω επιχειρήσεις, κάτι που εξαρτάται από τις πωλήσεις που πραγματοποιούν στο παρόν και από τις προσδοκίες που διαμορφώνουν για την πορεία των πωλήσεών τους στο μέλλον (ο δείκτης οικονομικού κλίματος ανήλθε σε υψηλό 21,1 ετών τον Ιανουάριο 2022, κυρίως λόγω της επίδοσης του δείκτη εμπιστοσύνης στη βιομηχανία). Η αναμενόμενη ανάκαμψη πολλών κλάδων της οικονομίας που υπέστησαν ισχυρές απώλειες κατά τη διάρκεια της πανδημίας (π.χ. τουριστικές υπηρεσίες), θα συμβάλλει θετικά προς αυτή την κατεύθυνση.

2^{ον} με την αύξηση των αμοιβών εξαρτημένης εργασίας. Όπως παρουσιάζεται στον Πίνακα 1, το σύνολο των αμοιβών εξαρτημένης εργασίας δεν ανέκαμψε στο 9μηνο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2021. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να υπολείπεται κατά €1,4 δισεκ. ή 2,8% σε σύγκριση με το αντίστοιχο προ πανδημίας επίπεδο. Καθοριστική είναι η ενίσχυση της παραγωγικότητας της εργασίας, έτσι ώστε να αυξηθούν οι μισθοί και η απασχόληση.

Σχήμα 2: Ελλάδα – Επιδοτήσεις Θεσμικού Τομέα των Νοικοκυριών

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurobank Research

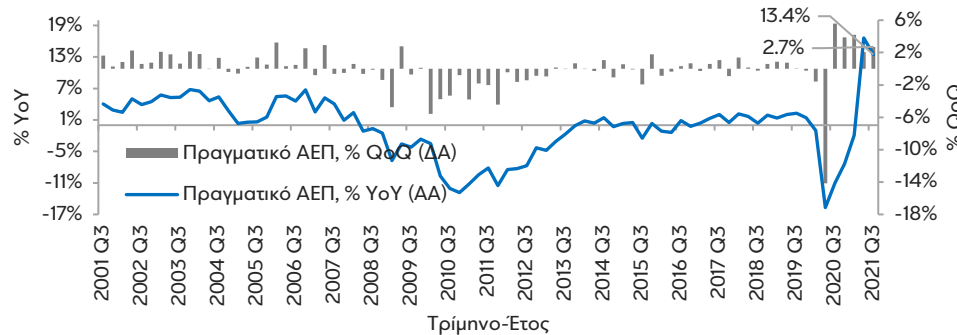
Σημείωση: ως ΑΑ ορίζουμε τον αριστερό κάθετο άξονα και ως ΔΑ τον αντίστοιχο δεξιό.

Πίνακας Α1 Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη της Ελληνικής Οικονομίας

Πραγματικό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (εποχικά διορθωμένα στοιχεία)

Το 3^ο τρίμηνο 2021 η ετήσια μεταβολή του πραγματικού ΑΕΠ ήταν +13,4% YoY (+16,6% YoY (2021Q2) και -11,0% YoY (2020Q3)) και η αντίστοιχη τριμηνιαία μεταβολή ήταν +2,7% QoQ (+2,1% QoQ (2021Q2) και +5,6% QoQ (2020Q3))

Προβλέψεις για το σύνολο του έτους – Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Νοε-2021: 2021 +7,1%, 2022 +5,2%, 2023 3,6%

ΑΕΠ (% YoY, % QoQ)

Περίοδος: 2001Q3–2021Q3

Στοιχεία: τριμηνιαία

Μέσος Όρος: -0,3%

Διάμεσος: +0,5%

Μέγιστο: +16,6% (2021Q2)

Ελάχιστο: -15,7% (2020Q2)

AA = αριστερός άξονας

ΔA = δεξιός άξονας

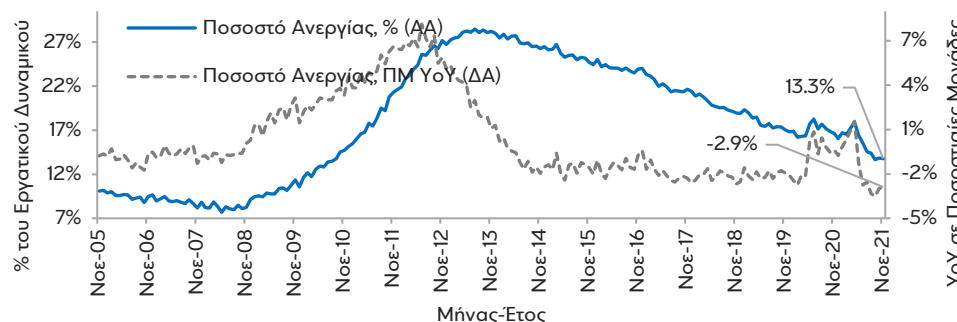
Δημοσίευση: 6/12/2021 (προσωρινά στοιχεία)

Επομ. δημ.: 4/3/2022

Ποσοστό Ανεργίας (εποχικά διορθωμένα στοιχεία)

Τον Νοέμβριο 2021 το ποσοστό ανεργίας διαμορφώθηκε στο 13,3% (13,4% (10/2021) και 16,1% (11/2020)) και το αντίστοιχο μέσο ετήσιο μέγεθος (μέσος όρος 12 μηνών) ήταν στο 15,1% (15,3% (10/2021) και 16,5% (11/2020))

Προβλέψεις για το σύνολο του έτους – Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Νοε-2021: 2021 15,3%, 2022 15,0%, 2023 14,5%

Ποσοστό Ανεργίας (%)

Περίοδος: 11/2005-11/2021

Στοιχεία: μηνιαία

Μέσος Όρος: 17,6%

Διάμεσος: 17,3%

Μέγιστο: 28,0% (7/2013)

Ελάχιστο: 7,2% (5/2008)

AA = αριστερός άξονας

ΔA = δεξιός άξονας

ΠΜ = ποσοστ. μοναδ.

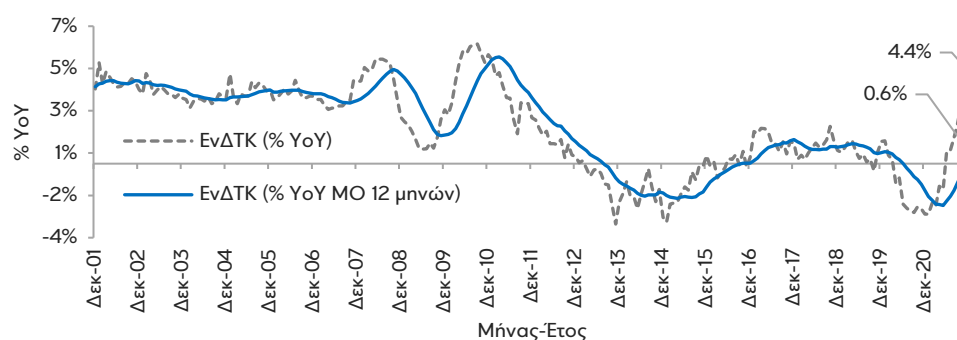
Δημοσίευση: 19/1/2022

Επομ. δημ.: 16/2/2022

Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή

Τον Δεκέμβριο 2021 η ετήσια μεταβολή του ΕνΔΤΚ ήταν +4,4% YoY (+4,0% YoY (11/2021) και -2,4% YoY (12/2020)) και η αντίστοιχη μέση ετήσια μεταβολή (μέσος όρος 12 μηνών) ήταν 0,6% YoY (0,0% YoY (11/2021) και -1,3% YoY (12/2021))

Προβλέψεις για το σύνολο του έτους – Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Νοε-2021: 2021 +0,1%, 2022 +1,0%, 2023 +0,4%

ΕνΔΤΚ (% YoY)

Περίοδος: 11/2001-11/2021

Στοιχεία: μηνιαία

Μέσος Όρος: +1,7%

Διάμεσος: +1,6%

Μέγιστο: +5,7% (9/2010)

Ελάχιστο: -2,9% (11/2013)

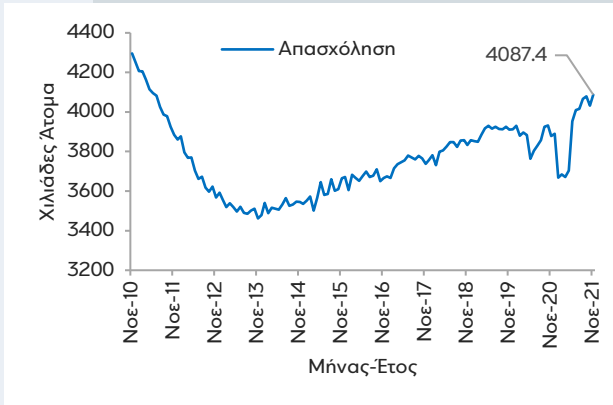
Δημοσίευση: 13/1/2022

Επομ. δημ.: 15/2/2022

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), Ευρωπαϊκή Επιτροπή (European Commission), Eurobank Research.

Πίνακας Α2: Δείκτες Οικονομικής Συγκυρίας και Προσδοκιών (υψηλής συχνότητας) της Ελληνικής Οικονομίας

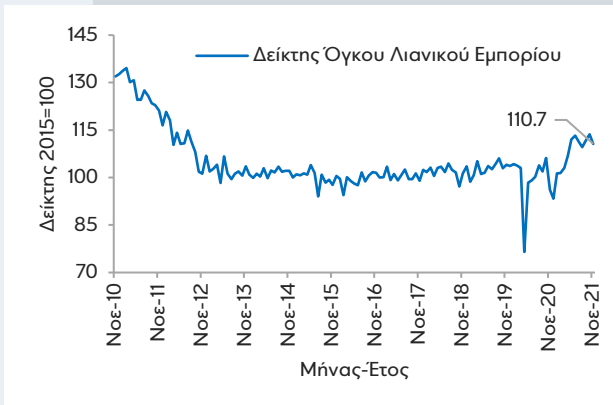
Απασχόληση (σύνολο οικονομίας): +5,4% YoY τον Νοε-21 από +2,6% YoY τον Οκτ-21, +0,8% YoY την περίοδο Δεκ-20 – Νοε-21 (12Μ) από -0,6% YoY την περίοδο Δεκ-19 – Νοε-20 (επόμενη δημοσίευση: 16/2/2022)

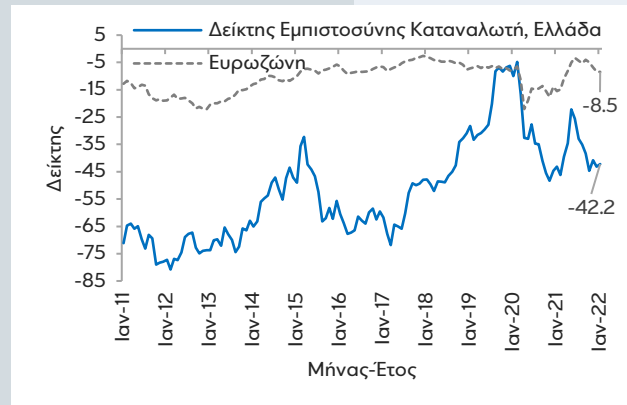
Δείκτης Οικονομικού Κλίματος: 114,2 ΜΔ τον Ιαν-22, +4,2 ΜΔ MoM και +23,6 ΜΔ YoY τον Ιαν-22 από -3,1 ΜΔ MoM και +18,5 YoY ΜΔ τον Δεκ-21 (επόμενη δημοσίευση: 25/2/2022)

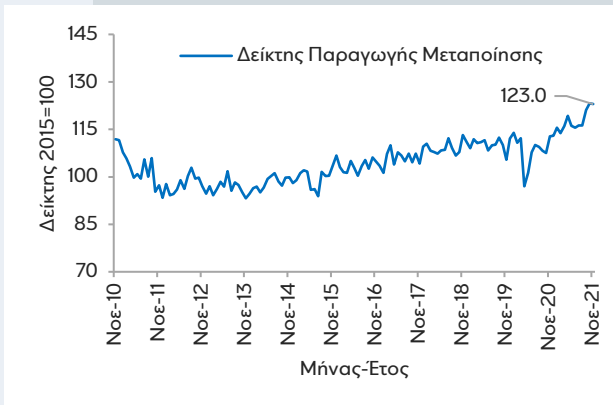
Δείκτης Όγκου Λιανικού Εμπορίου: -2,6% MoM και +15,1% YoY τον Νοε-21 από +1,6% MoM και +7,1% YoY τον Οκτ-21, +7,6% YoY την περίοδο Δεκ-20 – Νοε-21 (12Μ) από -3,0% YoY την περίοδο Δεκ-19 – Νοε-20 (επόμενη δημοσίευση: 28/2/2022)

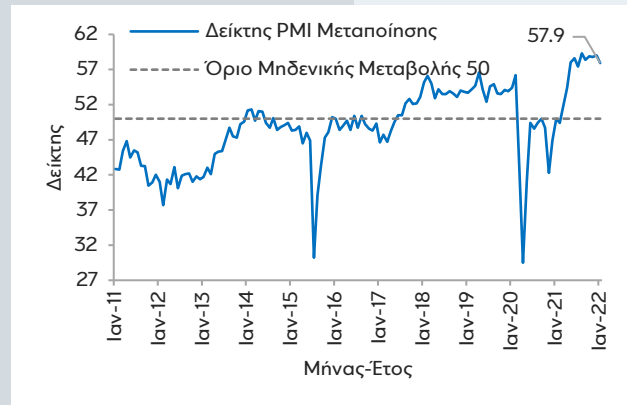
Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτή: -42,2 ΜΔ τον Ιαν-22, +1,0 ΜΔ MoM και +1,0 ΜΔ YoY τον Ιαν-22 από -2,4 ΜΔ MoM και +1,5 ΜΔ YoY τον Δεκ-21 (επόμενη δημοσίευση: 25/2/2022)

Δείκτης Παραγωγής Μεταποίησης: -0,2% MoM και +9,0% YoY τον Νοε-21 από +1,8% MoM και +14,6% YoY τον Οκτ-21, +8,1% YoY την περίοδο Δεκ-20 – Νοε-21 (12Μ) από -1,4% YoY την περίοδο Δεκ-19 – Νοε-20 (επόμενη δημοσίευση: 10/2/2022)

Δείκτης PMI Μεταποίησης: 57,9 ΜΔ τον Ιαν-21, -1,1 ΜΔ MoM και +7,9 ΜΔ YoY τον Ιαν-21 από +0,2 ΜΔ MoM και +12,1 ΜΔ YoY τον Δεκ-21 (επόμενη δημοσίευση: 1/3/2022)

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (ΙΟΒΕ), IHS Markit, Eurobank Research.

Σημείωση: ως ΜΔ ορίζουμε τις μονάδες δείκτη και ως MoM και YoY τη μηνιαία και την ετήσια μεταβολή αντίστοιχα.

Ομάδα Ανάλυσης και Έρευνας

Δρ. Τάσος Αναστασάτος | Επικεφαλής Οικονομολόγος Ομίλου Eurobank
tanastasatos@eurobank.gr | + 30 214 40 59 706

Δρ. Στυλιανός Γώγος
Ερευνητής Οικονομολόγος
sgogos@eurobank.gr
+ 30 210 37 18 733

Άννα Δημητριάδου
Οικονομική Αναλύτρια
andimitriadou@eurobank.gr
+ 30 210 37 18 793

Μαρία Κασόλα
Οικονομική Αναλύτρια
mkasola@eurobank.gr
+ 30 214 40 63 453

Παρασκευή Πετροπούλου
Ανώτερη Οικονομολόγος
ppetropoulou@eurobank.gr
+ 30 210 37 18 991

Δρ. Θεόδωρος Ράπανος
Οικονομικός Αναλυτής
trapanos@eurobank.gr
+ 30 214 40 59 711

Δρ. Θεόδωρος Σταματίου
Ανώτερος Οικονομολόγος
tstamatiou@eurobank.gr
+ 30 214 40 59 708

Ευαγγελία Τσιμπράου
Οικονομική Αναλύτρια
etsiampraou@eurobank.gr
+ 30 214 40 59 712

Περισσότερες εκδόσεις μας διαθέσιμες στην ηλεκτρονική διεύθυνση που ακολουθεί: <https://www.eurobank.gr/en/group/economic-research>
Εγγραφείτε ηλεκτρονικά, σε: <https://www.eurobank.gr/el/omilos/oikonomikes-analuseis/forma-ekdilosis-endiaferontos>
Ακολουθήστε μας στο **twitter**: https://twitter.com/Eurobank_Group
Ακολουθήστε μας στο **LinkedIn**: <https://www.linkedin.com/company/eurobank>

DISCLAIMER

This report has been issued by Eurobank S.A. ("Eurobank") and may not be reproduced in any manner or provided to any other person. Each person that receives a copy by acceptance thereof represents and agrees that it will not distribute or provide it to any other person. This report is not an offer to buy or sell or a solicitation of an offer to buy or sell the securities mentioned herein, Eurobank and others associated with it may have positions in, and may effect transactions in securities of companies mentioned herein and may also perform or seek to perform investment banking services for those companies. The investments discussed in this report may be unsuitable for investors, depending on the specific investment objectives and financial position. The information contained herein is for informative purposes only and has been obtained from sources believed to be reliable but it has not been verified by Eurobank. The opinions expressed herein may not necessarily coincide with those of any member of Eurobank. No representation or warranty (express or implied) is made as to the accuracy, completeness, correctness, timeliness or fairness of the information or opinions herein, all of which are subject to change without notice. No responsibility or liability whatsoever or howsoever arising is accepted in relation to the contents hereof by Eurobank or any of its directors, officers or employees. Any articles, studies, comments etc, reflect solely the views of their author. Any unsigned notes are deemed to have been produced by the editorial team. Any articles, studies, comments etc, that are signed by members of the editorial team express the personal views of their author.

